

lek. Paweł Skrzypek

Ewaluacja protokołu i wyników przeszczepienia trzustki i trzustki z nerką w Klinice Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej, Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus UCK WUM. - streszczenie

**Rozprawa na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki medyczne**

Promotor: Prof. dr hab. n. med. Wojciech Lisik

Klinika: Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej

Obrona rozprawy doktorskiej przed Radą Dyscypliny Nauk Medycznych
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Warszawa 2026

Wykaz publikacji stanowiących pracę doktorską:

1. Śmigielska K, Skrzypek P, Czerwiński J, Michalak G, Durlik M, Grochowicki T, Nazarewski S, Szmidt J, Ziaja J, Król R, Cierpka L, Lisik W, Kosieradzki M. *Usefulness of Pancreas Donor Risk Index and Pre-Procurement Pancreas Allocation Suitability Score: Results of the Polish National Study*. Ann Transplant. 2018 May 25;23:360-363. doi: 10.12659/AOT.909654. PMID: 29798972; PMCID: PMC6248280.
2. Skrzypek P, Śmigielska K, Ziemiański P, Kosieradzki M, Lisik W. *Retrospective Analysis of Pancreas Transplants in Poland in Years 1998-2015*. Transplant Proc. 2020 Sep;52(7):2074-2080. doi: 10.1016/j.transproceed.2020.02.116. Epub 2020 Jul 24. PMID: 32713819.
3. Zienkiewicz D, Kalman P, Skrzypek P, Ziemiański P, Pacholczyk M, Kosieradzki M, Lisik W. *Combined Liver-Pancreas Transplantation as Novel Treatment for Patient With Cystic Fibrosis: A Case Report*. Transplant Proc. 2024 May;56(4):1013-1017. doi: 10.1016/j.transproceed.2024.03.034. Epub 2024 May 14. PMID: 38749862.
4. Skrzypek P, Buksińska-Lisik M, Ziemiański P, Respondek A, Śmigielska K, Sadowski K, Domienik-Karłowicz J, Kosieradzki M, Kosieradzki M, Lisik W. *Substantial reduction of cardiovascular risk in pancreatic transplant recipients - has been **accepted for publication** in the Annals of Transplantation; January 29, 2026*

Streszczenie:

Przeszczepienie trzustki jest jedną z najbardziej złożonych procedur transplantacyjnych, stanowiąc wyzwanie chirurgiczne, internistyczne i organizacyjne. Wymaga starannej kwalifikacji biorców, precyzyjnego przygotowania dawców oraz sprawnej koordynacji pobrania i przeszczepienia narządów. Operacja wiąże się z dużym ryzykiem i wymaga od zespołu chirurgicznego najwyższych kompetencji. Mimo postępu w technikach chirurgicznych i leczeniu immunosupresyjnym, wyniki przeszczepień trzustki przez wiele lat pozostawały niezadowolające – zarówno w Polsce, jak i na świecie.

Celem rozprawy doktorskiej była ocena wyników przeszczepiania trzustki w Polsce, walidacja skal predykcyjnych P-PASS i PDRI w polskiej populacji dawców oraz analiza wpływu nowego protokołu postępowania wdrożonego w Klinice Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus UCK WUM. Dodatkowo, badania obejmowały ocenę długoterminowych efektów przeszczepienia trzustki, w tym wpływu na ryzyko epizodów kardiologicznych.

Pierwszym etapem badań była retrospektywna analiza wszystkich przeszczepień trzustki wykonanych w Polsce w latach 1998–2015. W ramach projektu „Usefulness of Pancreas Donor Risk Index and Pre-Procurement Pancreas Allocation Suitability Score: Results of the Polish National Study” zebrano największą w Polsce bazę danych dawców i biorców, obejmującą 407 przypadków. Analiza wykazała, że skale P-PASS i PDRI – szeroko stosowane w Eurotransplancie i OPTN – nie mają wystarczającej wartości predykcyjnej w polskiej populacji. Ich skuteczność w przewidywaniu wyników przeszczepień była zbliżona do losowej. Jednocześnie potwierdzono kluczowe znaczenie wieku i wskaźnika masy ciała (BMI) dawcy dla powodzenia przeszczepienia.

W drugiej publikacji, „Retrospective Analysis of Pancreas Transplants in Poland in Years 1998–2015”, wykazano brak istotnej poprawy wyników przeszczepiania trzustki w Polsce przez niemal dwie dekady. Po roku od operacji mniej niż 70% przeszczepionych trzustek zachowywało prawidłową funkcję. Dalsza analiza pozwoliła określić optymalne grupy dawców i biorców – najlepsze wyniki uzyskiwano, gdy dawcy byli młodszy niż 30 lat i mieli BMI poniżej 25, a biorcy byli w wieku 21–30 lat.

Na podstawie wniosków z badań oraz doświadczeń zespołu Kliniki opracowano w 2016 roku nowy standard postępowania obejmujący selekcję biorców, technikę pobrania, opracowanie narządu i sposób leczenia pooperacyjnego. W efekcie wdrożenia tego protokołu uzyskano

znaczącą poprawę wyników – odsetek czynnych przeszczepów po roku wzrósł do 93%, co zbliża Klinikę do najlepszych ośrodków europejskich i światowych.

Trzecia publikacja – „Combined Liver-Pancreas Transplantation as Novel Treatment for Patient with Cystic Fibrosis: A Case Report” – opisuje pionierską w Polsce operację jednoczesowego przeszczepienia wątroby i trzustki u pacjentki z trzewną postacią mukowiscydozy. Przypadek ten potwierdził wysoki poziom organizacyjny i techniczny zespołu chirurgicznego.

Ostatnia część badań („Substantial Reduction of Cardiovascular Risk in Pancreatic Transplant Recipients”) dotyczyła długoterminowej oceny korzyści metabolicznych po przeszczepieniu trzustki. Do walidacji ryzyka epizodów sercowo-naczyniowych wykorzystano wskaźnik TyG index (Triglyceride-Glucose Index), który jest uznanym markerem insulinooporności i predyktorem chorób układu krążenia. Wyniki wykazały istotną redukcję wartości TyG index już po 3 miesiącach od przeszczepienia, wynikającą ze spadku stężenia glukozy i trójglicerydów. Oznacza to znaczące zmniejszenie ryzyka epizodów kardiologicznych potwierdza długofalowe korzyści metaboliczne wynikające z przeszczepienia trzustki.

Podsumowując, przedstawiona praca dokumentuje rozwój i efekty pracy zespołu pod kierunkiem prof. Wojciecha Lisika w Klinice Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej UCK WUM. Wdrożenie nowego protokołu przeszczepiania trzustki przyniosło znaczącą poprawę wyników klinicznych i potwierdziło skuteczność tej metody w leczeniu zaawansowanej cukrzycy typu I. Przeprowadzone analizy potwierdzają, że przeszczepienie trzustki nie tylko przywraca normoglikemię, ale również istotnie redukuje ryzyko sercowo-naczyniowe, stanowiąc skuteczną terapię przyczynową u odpowiednio dobranych pacjentów.